

การเรียนรู้กับความงาม

ปรากฏว่าสมุดบันทึกนิทาน หรือไดอารี่ ที่สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็กพิมพ์ประจำปีได้รับการต้อนรับเกินคาด ปีนี้ก็เช่นเดียวกัน ที่สมุดบันทึกนิทานของมูลนิธิเด็กที่มาสวัสดิ์ปีใหม่แก่ท่านและเด็ก ๆ ทั้งหลายในปี ๒๕๓๗ มี **เทพศิริ สุขโสภา** ผู้มีอารมณ์ศิลปะเต็มหัวใจเป็นผู้วาดภาพและรจนาเนื้อเรื่องเทพศิริพยายามใช้ศิลปะเป็นสื่อการเรียนรู้ ให้นุชนเข้าถึงความจริง ความถูกต้อง และความดี

ผมโตขึ้นมาด้วยความไม่มีศิลปะ แต่บัดนี้เห็นคล้อยตามเทพศิริแล้วว่า **การเรียนรู้ต้องเริ่มต้นที่ความงาม** ไม่ใช่วิชาการ ในธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น(ศิลปะ) เต็มไปด้วยความงามเหลือล้นพันประมาณ ถ้าจิตมนุษย์อยู่ในสภาพที่จะสัมผัสความงามของธรรมชาติและของศิลปะจะพบความปิติและความสุขแผ่ซ่านทั่วไป อันก่อความบันเทิงใจให้อยากเรียนรู้ความจริงต่อไปได้ ความจริงนี้หมายถึงความจริงทั้งทางวัตถุ ทางชีวิต ทางจิต สังคม และทางจิตวิญญาณ ความจริง เป็นฐานให้เกิดความถูกต้องและการเข้าถึงความดี

การเรียนรู้ของมนุษย์จึงควรเรียงลำดับไปตามนี้คือ **ความงาม ความจริง ความถูกต้อง ความดี** การเรียนรู้ทุกวันนี้ไม่ถูกต้องที่ไปเอาวิชาการเป็นตัวตั้ง ทำให้เหน็ดเหนื่อย ยากลำบาก ขาดสัมผัสความงาม ขาดความบันเทิงใจที่จะเรียนรู้ความจริง เมื่อไม่รู้ความจริงก็ขาดความถูกต้อง เมื่อขาดความถูกต้องก็ไม่มีความดี การศึกษาแบบ **ปัจจุบันได้ทำลาย**เครื่องรับความงามของมนุษย์ไปอย่างน่าเสียดาย ทั้ง ๆ ที่รอบตัวมีธรรมชาติและศิลปะอันเต็มไปด้วยความงาม แต่มนุษย์ที่เครื่องรับความงามของเขาได้ถูกทำลายไปแล้วโดย “วิชาการ” ก็ไม่ได้สัมผัสความงามเหล่านั้นเลย อันที่จริงความงาม**ของธรรมชาติและของศิลปะ**ก่อให้เกิดความสุขอันประณีตลึกซึ้งด้วยราคาถูกหรือไม่ต้องเสียเงินเลย เมื่อมนุษย์ถูกทำลายเครื่องรับความงามอย่างนี้ไปแล้ว ก็ไปแสวงหาความสุขชนิดหยาบและเสียเงินมาก และก่อให้เกิดความเสียหายต่าง ๆ ตามมาได้ การมีหรือไม่มีเครื่องรับความงามของธรรมชาติและศิลปะจึงมีมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมมหาศาล

การเรียนรู้ภาษาไทยแทนที่จะเน้นที่ความงาม เช่น กวีนิพนธ์อันไพเราะกินใจ ผู้เรียนจะได้เกิดความบันเทิงใจและเกิดฉันทะ กลับไปเน้นที่วิชาการไวยากรณ์อันเข้าใจยาก ทำให้เด็กเบื่อหน่าย เกลียดการเรียนรู้ภาษาไทย และความรู้ภาษาไทยเลวลง มนุษย์รู้จักใช้ภาษา สัมผัสความงามของภาษา และพัฒนาภาษามาก่อนที่จะมีวิชาไวยากรณ์เสียอีก การไม่ได้เรียนวิชาไวยากรณ์ไม่ได้แปลว่าไม่ใช่ไวยากรณ์ แต่เมื่อเราไปเอาวิชาเป็นตัวตั้งแทนที่จะเอาความงาม ทำให้ยากและเจ็บปวด เราเคยตัวที่พอจะเรียนอะไรก็ต้องทำให้ยากและเจ็บปวด แทนที่จะทำให้รื่นรมย์และมีความสุข ธรรมชาติของมนุษย์ถ้าทำอะไรแล้วเจ็บปวดก็จะเกลียดและปฏิเสธสิ่งนั้น แต่ถ้าทำอะไรแล้วมีความสุขก็จะชอบและติดใจในสิ่งนั้น อยากจะเรียกการศึกษาที่ทำให้เจ็บปวดว่า **การศึกษาชาติสม** น่าสงสารเด็ก ๆ เป็นที่สุดที่ต้องได้รับความเจ็บปวดจากการศึกษาชาติสม

การศึกษาควรจะเป็นความสุข ความรื่นรมย์ ถ้าการศึกษาเป็นความสุข ผู้คนก็จะมีฉันทะใน การเรียนรู้ ขอให้พวกเราทุกคนช่วยกันทำความเข้าใจและแก้ไขกระบวนการเรียนรู้ให้ถูกต้อง ให้การ ศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับเด็ก ๆ ของเราทุกคน และพวกเราทุกคนด้วยเข้าสู่การเรียนรู้อย่างมีความสุข บนเส้นทางของการเรียนรู้ตามลำดับ คือ ความงาม ความจริง ความถูกต้อง และ**ความดี** อันจะเป็นเครื่องสร้างสรรค์ชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมพร้อมกันไป

มูลนิธิเด็กนำสมุดบันทึกภาพนิทานมาสู่ท่าน แม้เพราะเหตุนี้

ประเวศ วะสี

(ศ.นพ.ประเวศ วะสี)

รองประธานกรรมการมูลนิธิเด็ก